

Реформування органів внутрішніх справ України на сучасному етапі

Квітка Я.М., професор кафедри адміністративної діяльності НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент

Наявність у сучасній Україні великої кількості соціальних протиріч, їх неврегульованість та існування тенденцій до подальшого загострення багатьох із них обумовлює відносно тривале збереження нестабільності в широкому колі суспільних відносин і цілому ряді регіонів країни при можливості розвитку її у бік нанизування нових кризових ситуацій. Ця особливість сучасного розвитку українського суспільства висуває перед механізмами забезпечення національної безпеки проблеми створення та розвитку механізмів попередження явищ нестабільності у різних сферах суспільного життя, забезпечення ефективної діяльності системи органів безпеки в умовах загострення нестабільності під впливом посилення соціальних суперечностей та конфліктів.

Процес формування демократичної правової держави, до чого ми власне прагнемо, передбачає наявність якісної правової бази, удосконалення законодавства, що регулює відносини у сфері охорони правопорядку та забезпечення громадської безпеки, внесення необхідних змін до нього та фінансове забезпечення такої роботи на достатньому рівні.

Курс нашої держави на євроінтеграцію детермінує потребу в реформуванні системи правоохоронних органів, адаптації її до суспільних потреб і можливостей держави.

Характерний для радянських часів метод реформування апарату управління шляхом лише його скорочення сьогодні не можна розглядати як ефективний. Потрібен, насамперед, системно-функціональний підхід, який надасть змогу вдосконалити діяльність правоохоронних органів шляхом оптимізації завдань та функцій, структури й чисельності, фінансового, матеріально-технічного, організаційно-правового та кадрового забезпечення.

Головною метою реформування є поетапне перетворення системи МВС у цивільне відомство європейського зразка.

В процесі реформування мають бути виконані такі основні завдання:

- Забезпечення дотримання принципів верховенства права в діяльності органів внутрішніх справ.

- Створення та запровадження механізмів унеможливлення використання органів внутрішніх справ у політично-партійних, групових чи особистих інтересах.

- Забезпечення формування основ нової системи досудового слідства в Україні.

- Забезпечення створення в МВС ефективної системи реагування на злочини та інші правопорушення.

- Створення дієвих механізмів запобігання корупції в діяльності ОВС.

- Розробка, з урахуванням міжнародного досвіду, нових внутрішніх та зовнішніх критеріїв та методик оцінювання функціональної діяльності органів внутрішніх справ.

Визначальним критерієм зовнішньої оцінки діяльності міліції має бути громадська думка щодо якості роботи міліції та рівень задоволення населення станом громадської безпеки в країні та регіоні проживання.

В процесі реформування органів внутрішніх справ мають реалізовуватимуться основні заходи щодо:

- створення нормативно-правової бази, яка б відповідала міжнародним і, перш за все європейським нормам, забезпечувала виконання у повному обсязі всіх функцій, покладених на систему органів МВС;

- створення нової моделі системи органів МВС, а також законодавчих та організаційних передумов для подальшого вдосконалення її діяльності;

- оптимізації структури вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ МВС, з метою вдосконалення підготовки кадрів, здатних виконувати свої обов'язки на новому етапі розвитку системи органів Міністерства;

- оптимізації системи управління діяльністю органів системи МВС та реорганізації органів та підрозділів центрального апарату МВС, які можливі без внесення змін до законодавства.

- забезпечення сталого функціонування системи МВС.

- запровадження дієвої системи державного та громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів.

Безперечною у контексті своєчасності була б необхідність перегляду існуючої нормативно-правової основи діяльності органів внутрішніх справ, її удосконалення загалом, і в першу чергу того, що стосується охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Працівники служб міліції громадської безпеки найбільш наближені до населення та його потреб, у зв'язку з чим організація їх роботи повинна здійснюватися на засадах партнерських відносин з населенням, які мають базуватися на взаємоповазі, коректності та взаємній підтримці.

Необхідними атрибутами у механізмі наближення сучасних підрозділів міліції громадської безпеки до населення виступають:

- орієнтація на потреби населення, повнота їх задоволення в діяльності по забезпеченню громадської безпеки;

- мобільність дій, прийняття ефективних рішень з урахуванням змін внутрішніх та зовнішніх факторів функціонування;

- ефективність діяльності.

На сучасному етапі становлення державності було б доцільним, щоб реальна та ефективна політика у сфері забезпечення національної безпеки будувалась на основі чіткого урахування суттєвих факторів, які на неї впливають, знання їх основних характеристик, пріоритетів і граничних значень. Кожний з цих факторів впливає на стан національної безпеки по-своєму, що потребує їх системного та комплексного врахування у процесі вітчизняного державотворення.